

Хэшээлэй темэ: Хэлэлгын хубинуудыг дабталга

4 класс

Зорилго:

- хубинуудаар хурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал онсодхохо; шалгаха; тэдэнэй удха шанарыень, асуудалыень зарим морфологическэ шэнжэнуудыг дабтах
- хурагшадые зэргэсүүлгэ, тобшолол хэжэ хургаха;
- ,энхэ ябахын талаар хумуужуулхэ

1.Эмхидхэлэй үе

Хэшээлэй зорилго, хурагшадай хэхэ ажалай түсэб тухай хэлэгдэхэ.

Хэшээлдээ хэлэлгын хубинуудыг дабтажа, зүбөөр хэлэлгэдээ хэрэглэжэ хурахын түлөө юу мэдэхэ, шадаха ёһотойб. Зүб харюу үгэбэл, мүшэхэн абахат. Мүшэхэнүүдээ һүүлдэ өцөнкэдэ һэлгэхэт.

Космонавт болохо гээ һаа...

Замбуулинаар аяншалхабди.

Апрелин 12- космонавтын һайндэр.

Туруушын космонавт тухай юу мэдэхэбта?

Булта уншагты.

Хүнэй үгэһэн захиралтыг
Хүсэдөөр, зүбөөр дүүргэдэг,
Амиды бэшэ аад, шэдитэй
Автомат станци эльгээжэ,
Марс, Юпитер, Сатурны,
Маша холын мүшэдыг
Шэнжэлхэ, хараха, ошохо,
Шэнэ үе саг нээгдэбэ бшуу.

Ш.Нимбуев

2.үзэһэнөө дабталга

- **Хэлэлгын хубинуудыг нэрлэгты**
(Юумэнэй нэрэ, Тэмдэгэй нэрэ, Глагол, Тоогой нэрэ, Түлөөнэй нэрэ)
- **Юу тэмдэглэнэб?**
- **Ямар асуудалда харюусанаб?**
- **Яажа хубилдаг бэ?**- Гэһэн асуудалнуудта харюусагты

3.Юумэнэй нэрэ тухай дабтаад, таабари таагаад, илгажа хэблэгдэһэн үгын падежыень зааха:

Хорёогоор дүүрэн *хонид* соо хуба шара хуса гансаараа (мүшэд ба һара)

Алаг морин аргамжатай, аргамжын үзүүр гэртэ. (наранай туяа)

- үшөө юумэнэй нэрэнүүдые ологты. Тэдэнээ олоной тоодо оруулагты.
(хонид, хуса – хусанууд, морин – морид, үзүүр - үзүүрнүүд)

Басагадта зурагуудые үгэнэб - Зурагууд дээрэ юун зураатайб, нэрлэгты.

4. Тэмдэгэй нэрэ тухай дабтаад, хүнэй хайн ба муу тала харуулхан шэнжэнүүдтэ харша удхатай үгэнүүдые ологты.

Бэрхэ- тулюур
Шуран – удаан
үнэншэ – худалша
элүүр - үбшэн

- физминутка(упражнении гарнуудаараа)
Космонавт болохо гээ наа ямар байха ёһотойб

5. Глагол тухай дабтаад, глаголнуудай саг, нюурыень заагты.

Шэхэндэ дуулдаагуй,нюдэндэ харагдаагуй замбуулинаар ниидэхэ онгосонуудые зохёохот. Тэрээндэ бээз бэлдэгты. Элдэб приборнууд, компьютернууд, телевизор һуралсалай хайн туһалагша болохо.

6. Тоогой нэрэ тухай дабтаад, Зүбөөр уншаад, тоогой нэрэ бэшэхэ

1961 оной апрелин 12-то летчик-космонавт Юрий Алексеевич Гагарин «Восток» гэжэ корабль – спутник дээрэ дэлхэйн бүмбэрсэгые 108 минута соо тойрон ниидээ.

**- Басагадтай диалог: Хэн гэжэ нэрэтэйбши? Ши хэдытэйбши?
Хэдыдэхи класста һуранабши? Класстатнай хэды һурагшаб? Хэды басагад бэ, хэды хүбүүд бэ?**

7. Түлөөнэй нэрэ дабтаад, эдэ үгэнүүдые хэлэлгын хубинуудаар илгажа бэшэгты:

1 мүртэ – Юумэнэй.н. (һалхин, мүшэн, космонавт)

2 мүртэ – Тэмдэгэй.н. (үндэр, гоё)

3 мүртэ – Глагол (гараба,эдеэлбэ)

4 мүртэ – Тоогой.н (хоёр, табан)

5 мүртэ - Түлөөнэй н. (бидэ, тэрэ)

Бидэ, гараба, эдеэлбэ, һалхин, мүшэн,хоёр, үндэр, табан, гоё, тэрэ, космонавт

- Басагадта текст сооһоо түлөөнэй нэрэ олохо:

Эхэ орон – энэ биб.

Эхэ орон – энэ бидэбди.

Эхэ орон- энэ шиш,

Эхэ орон – энэ манай жаргал!

8 Эдэ мэдүүлэлнүүдые уншаад, алдууень оложо заһаха. Тобшолол гаргагты.

Дулаан ерэбэ хабар.

Үдэр болобо ута.

Нимгэн хайлаба саһан.

Бултайба түрүүшын сэсэгүүд.

Тобшолол: Глаголнууд мэдүүлэлэй һүүлдэ байдаг

9.Хэшээлэй дүн.

Гэрэй даабари: Хабар тухай рассказ зохёожо бэшэхэ.

Оценкэ: Мүшэхэнүүдээ тооложо, оценкэдэ һэлгэхэдэ болохо.